

Univerzita Karlova Praha, Pedagogická fakulta, Katedra výtvarné výchovy

Posudek vedoucího/oponenta závěrečné práce

Vedoucí závěrečné práce: Mgr. Vendula Fremlová, Ph.D.

Oponent závěrečné práce: doc. Marie Fulková

Autor závěrečné práce: Bc. Kateřina Matějková

Obor: Učitelství výtvarné výchovy pro 2. stupeň základní školy a střední školy a základní umělecké školy

Akademický rok: 2024/25

Název práce: **Vzdělávání a umění: Galerijní pedagogika z pohledu lektorky edukačního oddělení Národní galerie Praha v rámci vybraných výstavních projektů**

Obsah a cíl práce

Diplomantka Bc. Kateřina Matějková si klade za cíl reflektovat činnost Oddělení rozvoje publika, jeho pozici, okruh působnosti a představit vybrané projekty a povahu spolupráce edukačního týmu, který si získal vynikající pověst u odborné i laické veřejnosti. Pohled „insidera“ je zde akcentován a přiznán od samého počátku. Autorka zvolila explikační přístup: poskytuje jasný popis složek a aktivit Oddělení rozvoje publika, specificky pak činnost edukační a na příkladech vlastní pedagogické tvorby ukazuje, jak složitým organismem je edukační oddělení, jeho působení ve veřejném prostoru a neustálé „vynalézání“ komunikačních strategií a vytváření toho, co jsme si ve zkratce zvykli nazývat „edukační programy“. V práci máme možnost sledovat, jak edukační programy vznikají a jak jsou reflektovány, a to na pozadí činnosti oddělení a spolupráce všech jeho složek, ve vztahu k profesnímu statutu tzv. „lektora/lektorky“, jeho/její pozice a náročnosti práce při minimálním finančním ohodnocení, suplovaném „bonusy“ a „privilegii“ (cit. aut.).

Edukační celky, které autorka představuje, se váží k pozoruhodným výstavám - *Konec černobílé doby* (součást stálé expozice, program *Mimořád*) a k výstavě fotografky Libuše Jarcovjákové, edukační téma *Nebát se odlišnosti* a program *Skrze tebe vidím sebe*.

Poslední jmenované materiály jsem měla možnost použít a realizovat spolu se studentkami a studenty kursu galerijní edukace. Kateřina (v tandemu s kolegyní), pro nás připravily vstup do výstavy prostřednictvím živého dialogu. Pracovní listy, které je možné stáhnout z online nabídky edukace NG, se tak staly scénářem nejen diskursivního modelu edukace; tvořily především i tematické pozadí tvorby diváků – každá/ý z nás jsme si odnášely/i kousek zážitku a nového poznání v podobě miniaturního fotoportrétu. Potvrzuji, že tato polaroidová drobnost evokuje výstavu, rozhovory, lidi a témata zcela spolehlivě! Účinek programu *Mimořád* jsem sledovala

v reflexích studentek, které o něm referovaly při seminářích a potvrzovaly jeho pedagogickou nosnost a variabilitu.

Struktura práce (členění kapitol, logická provázanost), autorská část (kontext českého i světového umění, reflexe vlastní tvorby, dokumentace uměleckých děl)

Diplomantka zasazuje odborné reflexe vlastního pojetí pedagogického přístupu do širšího, profesně zaměřeného rámce: seznamujeme se s historií oddělení od 60. let (s odkazem na publikaci *Velkorysost – umění obdarovat*, vyd. NG u příležitosti 220. výročí založení Společnosti vlasteneckých přátel umění), s edukačními vizemi, z nichž jen některé byly realizovány v rámci spolupráce se školami (v Osnovách označovaných jako Besedy o umění). Autorka se zaměřuje na současnost oddělení, věnuje se jeho personálnímu obsazení, strategiím a prostorovým dispozicím (již tradičně fungujícímu prostoru KORZO a nově vytvořenému konceptu ATLAS – multifunkčnímu prostoru „asociativního snění“), programové nabídce pro školy, veřejnost, pedagogy. Poté se již obrací k oběma výstavním a edukačním projektům: expozici poválečného umění 1939-2021: Konec černobílé doby a formátu Projektových dnů jako specifického příkladu spolupráce galerie se školami městské části Praha 14, edukačnímu programu který se věnuje tématu „hranic vně i uvnitř umění“ (cit. aut.) další kapitoly se věnují výstavě Libuše Jarcovjákové a procesu tvorby doprovodných studijních materiálů *Nebát se odlišnosti* provázaných s edukačním programem. Náročnost prostudovaných materiálů a zdrojů zaručuje profesní přístup k autorsky vytvořené edukaci, kterou lze v plném slova smyslu považovat za autorskou část diplomové práce.

Věcné zpracování (teoretické a metodologické zakotvení, náročnost tématu, inovativnost, přínos práce, formulace závěrů)

Práce je logicky strukturovaná a provázaná. Její ambice jsou nejen popsat, jak se uskutečňuje „provoz“, ale založit a provést také „výzkum“, tedy vytvořit „evidence based“ pedagogický odborný výklad edukačních aktivit. Metodologicky je zakotvena v etnograficky pojatých interpretačních přístupech (action research) používaných ve VV. Oceňuji zde jasnost a přehlednost sdělovaných obsahů – to bývá většinou nejtěžším úkolem odborných reflexí v našem oboru. Kateřina Matějková navazuje na předchozí zkušenost s psaním bakalářské práce na téma tvorby Libuše Jarcovjákové a daří se jí téma uchopit v plné komplexitě. Jak programy fungují? Na tyto otázky odpovídají pokusy o reflexi průběhu edukace, která zde reprezentuje velice složitý útvar sociálních a komunikačních aktivit. Autorčina výzkumná interpretační práce včetně vizuální dokumentace edukačních procesů dokladují poctivou – a úspěšnou – snahu nejen o explikační popis, ale také o výzkumnou zprávu z edukačního prostředí a zachycení jeho dynamiky. Oceňuji rovněž schopnost postihnout zajímavé momenty probíhajících aktivit – Kateřina má výborný přístup k systematice sběru dat a je významnou posilou

Univerzita Karlova Praha, Pedagogická fakulta, Katedra výtvarné výchovy

výzkumného týmu projektu Horizon EU Clivie, v jehož rámci se zúčastňuje zkoumání percepčních a tvůrčích dispozitivů prostoru ATLAS.

Správnost citace a odkazů na literaturu, grafické, formální a jazykové zpracování odpovídá normě a formě akademického textu. AI nebyla použita pro žádný aspekt zpracování a práci lze tudíž považovat za originální příspěvek k problematice.

Doporučení/nedoporučení k obhajobě

Práce celkově splňuje požadavky kladené na zpracování diplomové práce v oboru didaktika výtvarné výchovy a doporučuji ji k obhajobě.

Otázka k obhajobě: (prosím vyberte dle důležitosti) Jaký je Váš názor na projektové přístupy v kulturním vzdělávání a na pojmovou polaritu náhodnost/systematika vzdělávání? Jaké efekty přináší náhodný výběr témat/systematický výběr témat ve výtvarné výchově a galerijní edukaci? Jaké metody sběru dat Vám vyhovovaly nejlépe?

Datum: 11. 1. 2025

Podpis: doc. Dr. Marie Fulková Ph.D.